

AVRUPA'NIN SOSYAL PANDEMİSİ: İSLAM KARŞITLIĞI

Emre Yıldırım - Yasin Asma

İNSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Referans için: Yıldırım, Emre. - Asma, Yasin. "Avrupa'nın Sosyal Pandemisi: İslam Karşıtlığı". İNSAMER, 28.10.2020.

 Analiz

Avrupa'da giderek radikalleşen siyasetin gelip dayandığı nokta İslam'la topyekûn mücadeleye dönüşmüş görünüyor. Fransa'da İslam peygamberini aşağılayan karikatürlerin 2015 yılında yayımlanması ile başlayan ve unutulmaya yüz tutan gerilim, geçen hafta bu karikatürlerin Müslüman öğrencilerin okuduğu bazı okullarda düşünce özgürlüğü gerekçesiyle gösterilmesi sonucu yeniden alevlendi. Müslümanların kutsal saydığı değerleri hedef alan söz konusu hakaret olayının cinayetle sonuçlanması, siyasi meşruiyet krizi yaşayan birçok Avrupalı siyasetçi için İslam düşmanlığı üzerinden yeni bir siyaset alanı ve söylemi açma fırsatına dönüştürülmüş görünüyor.

Bu konuda kıtaya öncülük yapan Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, karikatür meselesini ileri bir aşamaya taşıyarak, Müslümanlara yönelik baskı, taciz ve İslam karşıtı uygulamalara yenilerinin ekleneceğini

ima eden kışkırtıcı bir politik söyleme sarılmış durumda. Nitekim, Avrupa'da Müslümanların yaşamasını zorlaştıran önlemlere her geçen gün bir yenisini eklenirken, son olarak Müslümanları rahatsız eden karikatürlerin kamu binalarında sergilenmesi, başta Fransa olmak üzere Avrupa'da giderek aşırı sağa kayan merkez siyasetin rotasına dair endişeleri artırıyor.

Bir karikatür dergisinde yayımlanan hakaret ve kışkırtma dolu çizimlerin yol açtığı toplumsal öfkeyi anlamak yerine daha da körükleyen Avrupalı siyasetçiler, düşünce özgürlüğü bahanesiyle her türlü kutsala hakareti sahiplenirken, Müslümanların kendilerini ifade etmesini "radikallik" olarak görmekten çekinmiyor. Nitekim Avrupa medyasında İslam ve Müslümanlar aleyhine çıkan yazıların son 10 yılda ikiye katlanmış olması, tehlikenin boyutlarını açıkça ortaya koyuyor. Müslümanların kırmızı çizgisi bilindiği hâlde

İNSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

kutsal değerlere hakareti artık sıradanlaştıran Avrupa medyasının yanlı tutumu, giderek yozlaşan siyaseti ve aktörleri sorgulamak yerine, Müslüman kitleleri radikallikle suçlayan bir sonuç yaratmış görünüyor.

Sağduyulu birçok dünya lideri Avrupalıların bu olayı ele alış biçimine tepki göstermiş olsa da Avrupa medyasının konuyu ısrarla “düşünce özgürlüğü” tartışmalarına çekerek İslam düşmanlığını perdelemeye çalışması, olayın vahametini pekiştiriyor. Oysa başta Avrupa İnsan Hakları Bildirgesi olmak üzere tüm uluslararası sözleşmeler, ifade özgürlüğünü başıboş bırakmamış, başkalarının özgürlük ve inançlarına saygı ile sınırlamıştır. Avrupa çapında yapılan kamuoyu yoklamaları, mevcut liderlerin ve aşırı sağa göz kırpmaya başlayan ana akım medyanın tutumuna rağmen insanların düşünce özgürlüğünün sınırları konusunda ikiye bölündüğünü gösteriyor.

Hakaret içeren karikatürlerin yayımlandığı Fransa’da dahi halkın %45’i, bu yayınları düşünce özgürlüğü kapsamında görmediğini söylemiş ve onaylamadığını belirtmiştir. İngiltere ve Fransa’da yapılan bir anket, bu iki ülkede halkın %75’inin karikatürlerin yayınlanmasına karşı olduğunu ortaya koymuştur.

Müslümanlar, Avrupa’nın birçok ülkesinde aşırı görüşlere sahip oldukları gerekçesiyle düşünce ve inançlarını ifade konusunda türlü baskılara maruz kalırken, İslam’a yönelik saldırıların “düşünce ve ifade özgürlüğü” bağlamında ele alınması büyük bir ikiyüzlülük olarak orta yerde duruyor. Zira düşüncenin ifade edilmesi konusunda hiçbir engelleyici düzenleme yapamayacaklarını söyleyen

birçok Avrupa ülkesinde, örneğin Yahudileri eleştirmek veya tarihî olaylara atıfla holokostu inkâr etmek “anti semitizm” gerekçesiyle kesinlikle yasaklanmıştır. Düşünce özgürlüğüne dair tartışmalarda bu ayrımcı uygulamalar, “Avrupa değerleri” denilen siyasi ve sosyal yaklaşımlar konusundaki kuşkuları yeniden ortaya çıkarıyor.

Batı’da yaşayan hiçbir Müslüman, yerleşik rejimlerle kavga etmekten yana olmadığı hâlde, Müslümanların her birini potansiyel cihatçı gibi gösteren Avrupa medyası, açıkça **ayrımcılık suçu** işlemekte olduğunun iyimser tahminle ya farkında değil ya da kasten görmezden geliyor. İnsan Hakları Bildirgesi’nin ikinci maddesini açıkça ihlal eden ayrımcı uygulamaların giderek yaygınlaşması, önümüzdeki süreçte Avrupa’da sayıları gün geçtikçe azalan sağduyulu aydınların sesini de kısacak boyutlara ulaşabilir. Son karikatür olayının ardından ortaya çıkan tepkileri,

cihatçıların geri dönüşü adı altında yersiz ve manipülatif yorumlarla süsleyen medya kuruluşları, gözlerinden öfke fışkıran Pakistanlı veya Bangladeşli uzun sakallı Müslüman fotoğraflarıyla süsledikleri haberlerde, âdeta tüm Müslümanları potansiyel suçlu olarak ima eden algı operasyonuna girişmiş görünüyor.

Avrupa’da giderek yükselen İslam karşıtlığının başını Fransa çekiyor gibi görünse de Almanya’daki cami saldırıları, bu ayrımcı ve saldırgan siyasetin tüm kıta çapında geçerli olduğunugösteriyor. Önceki yıllarda farklı Avrupa ülkelerinde, okullarda başörtüsüne yasak veya kısıtlamalar getirilmiş, Müslüman öğrencilerin eğitim gördüğü bazı okullarda kasten domuz etli menüler çıkarılmış ve bazı camiler kapatılmıştı.

Düşüncenin ifade edilmesi konusunda hiçbir engelleyici düzenleme yapamayacaklarını söyleyen birçok Avrupa ülkesinde, örneğin Yahudileri eleştirmek veya tarihî olaylara atıfla holokostu inkâr etmek “anti semitizm” gerekçesiyle kesinlikle yasaklanmıştır.

Tüm bu kışkırtıcı uygulamalar, Müslümanların Avrupa topraklarında istenmediğinin göstergesi olarak değerlendirilebileceği gibi Avrupa Haçlı ruhunun dışa yansımaları olarak da yorumlanabilir. Üstelik, camilere ve İslami kuruluşlara yönelik ırkçı saldırıların hız kesmeden sürmesi, Avrupa zihniyetinin değişmeye niyeti olmadığını da gösteriyor.

Aslında Avrupa liderleri ve medyasındaki İslam karşıtı söylemin yükselişi toplumsal bazı yönelimleri yansıtmaları bakımından oldukça çarpıcı sayılabilir. Zira son yapılan anketler, Avrupa’da birçok insanın İslam’ın Avrupa’ya uygun bir inanç olmadığını düşündüğünü gösteriyor. En iyimser rakamlar, insanların %60’ının bu şekilde düşündüğünü söylerken, bu kitleden oy almayı planlayan siyasilerin İslam karşıtlığını yükseltmesinin de rastlantı olarak değerlendirilemeyeceğini açıkça ortaya koyuyor. Avrupa’nın en gelişmiş ülkesi Almanya’da 2019 yılında yapılan bir anket, halkın %52’sinin İslam’ı bir tehdit olarak gördüğünü belgeliyor.

İnancın göstergesi olan uygulamalara yönelik yasaklar Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi’nin 18. maddesini, yani din özgürlüğüne ilişkin hükümlerini ihlal ettiği hâlde Avrupa’da

Müslümanların birçok ibadetlerine sınırlamalar getirilmesi artık sıradanlaşıyor. Üstelik, Macron’un arkasına sıralanmış Avrupa’daki birçok siyasetçi ve medya kuruluşu, gerek BM kararlarına gerekse AB’nin aldığı ilgili kararlara aykırı olarak Müslümanları marjinalleştirip kışkırtarak açıkça **nefret suçu** işlediği hâlde, Avrupa toplumlarının giderek aşırı sağa kayması sonucu, gidişat değişmiyor.

Son yıllarda kıta çapında artan yabancı düşmanlığı, İslam karşıtlığı ile birleşmiş ve Müslümanların tüm yaşam alanlarını tehdit eden bir riske dönüşmüş durumda. Örneğin en fazla Müslüman nüfus barındıran ikinci Avrupa ülkesi durumundaki Almanya’da sadece 2019 yılında Müslümanlara karşı işlenen suç sayısının 950’yi geçtiği belirtiliyor. Bu da ayda yaklaşık 80 saldırı anlamına geliyor.

Bugün Avrupa’da âdeta sosyal bir pandemi hâline gelen İslam nefreti, sadece aşırı sağ politikacılara özgü olmaktan çıkmış, merkez sol siyasileri dahi içine alacak şekilde genişlemiştir. Her bir siyasi yelpazenin İslam karşıtlığı farklı gerekçelere dayanıyor olsa da sonuçta birleştikleri nokta, İslam’ın Avrupa çapında rolünü kısıtlama olarak ortaya çıkıyor.